

Nr 44.

Av herr Sandberg m. fl., om anslag till byggande av enskilda utfartsvägar.

Till byggande av enskilda utfartsvägar föreslås i årets statsverksproposition under sjätte huvudtiteln, punkt 12, ett extra reservationsanslag för budgetåret 1933/1934 av 500 000 kronor, eller samma belopp som för innevarande budgetår.

Behovet av medel för ifrågavarande ändamål är mycket stort, vilket bl. a. framgår av länsstyrelsernas senaste framställningar om anslag. Exempelvis kan nämnas något från de båda nordligaste länen, där behovet är störst.

I Norrbottens län förelågo ansökningar om bidrag till företag med en beräknad kostnad av över 3 000 000 kronor.

I Västerbottens län uppginge längden av nu erforderliga vägar av ifrågavarande slag till 1 075 kilometer, med en beräknad kostnad av 4 476 900 kronor, varav behövt statsbidrag beräknades uppgå till omkring 2 230 700 kronor. Med nu utgående statsbidrag jämte i proportion därtill utfallande landstingsbidrag, komme det att dröja 12 år, innan dessa vägar fullbordades. Erforderligt statsbidrag endast till byggnadsföretag som vore under arbete beräknades uppgå till 1 600 000 kronor. Länsstyrelsen hemställde om, att länet måtte för budgetåret 1933/1934 tilldelas 500 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknar anslagsbehovet under nästkommande budgetår till 1 113 000 kronor men har av sparsamhetsskäl funnit sig böra begränsa sitt anslagsäskande till 725 000 kronor.

Landstingens norrlandskommitté har hemställt, att Kungl. Maj:t vid äskande av anslag till nu ifrågavarande ändamål för budgetåret 1933/1934 måtte föreslå så stort belopp, att därav till Västerbottens och Norrbottens län må kunna utgå 1 000 000 kronor.

Det statsfinansiella läget är ju f. n. sådant, att som regel icke höjningar utan i stället sänkningar av anslag måste vidtagas. Att departementschefen dock icke i detta fall företagit någon beskärning av anslaget visar att det samma tillhör den grupp av anslag som icke böra minskas, bl. a. av det skälet, att det på ett lämpligt sätt bidrager att motverka arbetslösheten. Såväl på grund av denna som ock av andra viktiga orsaker måste det t. o. m. anses nödvändigt att anslaget kraftigt höjes. Den verksamhet, som genom detta anslag kommer till stånd, medför helt visst minst lika goda verkningar för arbetslöshetens bekämpande som vad som kan ernås genom åtskilliga andra åtgärder, som föreslås i detta syfte. Även bland de befolkningsgrupper, som närmast beröras av dessa vägföretag, nämligen

invånarna i avlägset liggande byar, framför allt i Norrland, råder stor arbetslöshet och trängande behov av någon arbetsinkomst, även om dessa människor icke äro direkt inregistrerade som arbetslösa. De taga med tacksamhet de tillfällen till en om ock mycket blygsam inkomst, som ifrågasvarande vägarbeten erbjuda.

På samma gång som alltså arbete beredes, skapas med ringa kostnad för det allmänna verkligt produktiva värden. Dessa nya vägar framkalla nyodlingar och nya förvärvsmöjligheter och bidraga sålunda på flera sätt till att lätta på svårigheterna för dem, som nu leva avskilda och isolerade. Det är också endast en enkel gärd av rättvisa mot dessa, om de få sitt vägbehov tillgodosett i något raskare takt, än som hittills skett. Ansenliga byar finnas, som äro mycket gamla och som redan för femtio, sextio år sedan fått väg stakad, utan att sedan dess någon väganläggning kommit till stånd.

På förslag av länsstyrelsen i Västerbottens län har Västerbottens läns landsting såväl för 1932 som för 1933 anvisat 500 000 kronor att mot låg ränta utlånas till kommuner och vägdistrikt för beredande av arbetstillfällen. Dessa medel användas huvudsakligen till förskottsbyggande av vägar. För detta år skall 400 000 kronor avses för utlåning för byggande av enskilda utfartsvägar. Då länsstyrelsen ansett, att större delen av landstingets hjälp till lindrande av de svårigheter, som arbetslösheten och depressionen på jordbruksområdet framkallat, bör komma vägbyggnader av nämnda slag till del, så beror det, enligt länsstyrelsens yttrande, på att *behovet av sådana vägar är mest skriande*. Enskilda utfartsvägar anläggas — fortsätter länsstyrelsen — aldrig till någon enstaka gård, utan i regel till en och vanligen flera byar, vilka sakna vägförbindelser. Dessa vägar äro för det allmänna fördelaktiga dels enär de äro billiga, dels emedan intressenterna få i stor utsträckning bidraga till anläggningskostnaderna. Utan något som helst undantag bliva dessa vägar så goda, att de äro användbara för automobiltrafik. En väsentlig ökning av statsanslaget till enskilda utfartsvägar skulle utgöra en mycket värdefull hjälp åt det västerbottniska jordbruket och avsevärt bidra till ökad bebyggelse i länets alla delar. Länsstyrelsen påpekar i detta sammanhang, att intressenterna i åtskilliga vägföretag av detta slag upplånat kapital för vägarnas fullbordande inom kortare tid än de vanligen mycket små anslagen möjliggöra. Förräntningen av dessa lån blir för dem så mycket mer betungande som intressenterna i allmänhet befinna sig i mindre goda ekonomiska omständigheter.

Enligt statsverkspropositionen äro avsevärda belopp avsedda att genom åtgärder till arbetslöshetens bekämpande tillgodokomma även vägväsendet. Ännu föreligga emellertid icke närmare uppgifter hur dessa belopp skola fördelas, och det synes ovisst om de enskilda utfartsvägarna därvid komma i fråga. Men även om så väl vore, så är ändå en höjning av detta anslag

fullt befogat. En hastigare byggnadstakt är beträffande de enskilda utfartsvägarna långt mera motiverat än t. ex. byggandet av landsvägar och vanliga bygdevägar. Och ändå torde väl just den vägtiteln få brorslotten av det nyssnämnda beloppet för arbetslöshetens bekämpande.

På grund av det anförda få vi alltså hemställa,

att riksdagen måtte besluta att till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

Stockholm den 18 januari 1933.

O. E. Sandberg.

Ludwig Brännström.

P. J. Näslund.

Elof Lindberg.
